

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Topinkomens slaan meestal nergens op

van Praag, B.

Publication date

2003

Document Version

Final published version

Published in

NRC Handelsblad

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

van Praag, B. (2003). Topinkomens slaan meestal nergens op. *NRC Handelsblad*, 7.

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Print Request: Selected Document(s): 5

Time of Request: July 16, 2007 07:14 AM EDT

Number of Lines: 72

Job Number: 1861:37739463

Client ID/Project Name:

Research Information:

dpcm;nrcbld,trouw,volkrt
((byline(praag)) AND date(geq(1/1/2003) AND leq(12/31/2003)))

Send to: LNEPROF, 121MXG
UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM
POSTBUS 19185
AMSTERDAM, NLD 1000GD

5 of 10 DOCUMENTS

© 2003 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.
NRC Handelsblad

June 2, 2003

SECTION: Opinie; Pg. OPI1**LENGTH:** 966 words**HEADLINE:** Topinkomens slaan meestal nergens op**BYLINE:** BERNARD VAN PRAAG**BODY:**

In de jaren zeventig meenden de economen Pen en Tinbergen dat in een redelijke en fatsoenlijke maatschappij de verhouding tussen top- en bodeminkomens ongeveer vijf staat tot een zou moeten zijn. Toenmalig PvdA-leider Den Uyl trachtte dit adagium in de praktische politiek te realiseren. Daar hoor je nu niets meer van. Hieraan moest ik denken toen ik onlangs las over top-ondernemers, die in een jaar ongeveer evenveel verdienen als ik in mijn hele werkzame leven niet bij elkaar zal verdienen. Ik heb met sommigen van dat type nogal eens te maken gehad in 'commissies' en anderszins. Het waren veelal, maar niet altijd, joviale mensen die met een grote natuurlijkheid uitstraalden dat zij terecht zo hoog op de inkomensladder waren gestegen. Op grond van hun door mij gadeslagen activiteiten in die 'commissies' zag ik daar weinig grond voor.

Wat zijn 'rechtvaardige' inkomensverschillen? Ik zou het niet weten. Inkomens komen tot stand als prijzen op een markt. De werkgever is er op uit zo min mogelijk te betalen en de werknemer zoekt de aantrekkelijkste baan. Rechtvaardigheid heeft daar niets mee te maken. Een andere zaak is of de inkomensverschillen 'gerechtvaardigd' zijn. Het ideaal dat velen voor ogen staat, is toch een zoveel mogelijk genivelleerde inkomensverdeling. Inkomensverschillen lijken dan niet meer 'gerechtvaardigd', wanneer het mogelijk is met kleinere inkomensverschillen de maatschappij net zo goed te laten draaien.

Uit de discussies van de afgelopen dagen komt reeds naar voren dat de hoge topinkomens voor het bedrijfsleven voor een deel komen door 'marktfalen'. Er is geen normaal tegenspel meer tussen commissarissen en de hoogste werknemers, de leden van de raad van bestuur. Het zijn twee handen op een buik. Beide partijen hebben hetzelfde belang: een hoog beloningsniveau. Die inkomensverschillen zijn niet te rechtvaardigen en dienen te worden aangepakt door middel van een ander proces van beloningsbepaling, waarbij aandeelhoudersvergaderingen maar ook werknemers, vertegenwoordigers van het geïnvesteerde menselijk kapitaal, meer invloed moeten krijgen.

Natuurlijk zal er bij sommigen sprake zijn van jaloezie, men kan de zon niet in het water zien schijnen. Dat is geen valide reden om de topinkomens aan te pakken. Maar er is meer aan de hand. De exorbitante beloningen leiden tot duidelijke en begrijpelijke onrust in bedrijven. De werkers begrijpen niet

waarom de top wel uit de suikerpot mag snoepen en zij niet. Het leidt tot demotivatie. Natuurlijk is de vakbeweging niet in staat een loonstop of zelfs een feitelijke loonsverlaging aan haar leden te verkopen, als hun bazen ondertussen het bedrijf uitvreten. Bazen die dat niet zien, zijn slechte bazen en schadelijk voor hun bedrijf. En wanneer zij de rest van hun personeel meer loon geven om de onrust af te kopen, dan prijzen zij hun bedrijf uit de markt. En dat is nog schadelijker.

De vraag is of hier zo langzamerhand geen nationale belangen op het spel staan. Het gaat hier immers in de eerste plaats over de werkgelegenheid van zeer veel Nederlanders, die net als leden van de raad van bestuur ook veel hebben geïnvesteerd in hun bedrijf in termen van menselijk kapitaal, en die door die specialisatie naar de wensen van hun bedrijf buiten hun bedrijf nog weinig andere kansen hebben om een evenwaardige baan te vinden.

Het is wel duidelijk dat de Nederlandse arbeidsmarkt in zwaar weer is beland. We zijn met zijn allen te duur. We kunnen er wat aan doen door efficiënter te gaan werken, door minder gebruik te maken van de sociale zekerheid en door de reële beloning in bescheiden mate te verlagen. Al deze maatregelen zijn pijnlijk. Bij al deze zaken is de psychologie heel belangrijk, want we hebben behoefte aan een mentale klimaatsverandering. Op het moment wil niemand als eerste door de deur gaan. Iedereen roept: na u.

Om dat proces in beweging te krijgen is een dramatisch gebaar noodzakelijk. Bijvoorbeeld dat deze grootverdieners-werknemers vrijwillig van een gedeelte van hun bij elkaar gegraaide geld afstand zouden doen ten gunste van het pensioenfonds van hun bedrijf. Ik denk daarbij aan 30 procent van hun totale bij het bedrijf verdiende jaarinkomen, inclusief bonus, opties, etc. Dit zou het klimaat voor verdere matiging enorm verbeteren. Het zou ook weer iets terugbrengen van de zo noodzakelijke goodwill en de reputatie van het hoge management bij de gewone werkers, die zich gruwelijk bij de neus genomen voelen door hun eigen bazen. Hier geldt: noblesse oblige.

De laatste dagen wordt nu ook de gedachte gelanceerd dat ministers meer moeten gaan verdienen. Een rare gedachte wanneer tezelfdertijd het hele ambtenarenapparaat moet worden geknipt en geschoren. Het idee houdt helemaal geen rekening met het feit dat een baan geen eendimensionale zaak is waarvan de aantrekkelijkheid slechts in geld kan worden gemeten. Juist bij een ministerschap telt de inhoud van het werk, het prestige, de immateriele privileges en last but not least de kansen die voor de toekomst opgebouwd worden voor bijvoorbeeld een bankiersplaats, een commissariaat, een burgemeesterschap. Ik sluit theoretisch niet uit dat zich een topondernemer aanbiedt, voor wie de hypotheek moet worden overbrugd omdat de arme man anders niet komen kan, en daar zou over gepraat moeten kunnen worden. In het algemeen echter is de kwaliteit en de ervaring van de top van het bedrijfsleven niet van dien aard, dat zij zich moeiteloos laten inpassen in een kabinet, het werk van het parlement en de leiding van een grote groep ambtenaren. En overigens, de echte rijkaards in de negentiende eeuw vervulden deze erebaan praktisch voor niets. Vergeet ook onze Heinsbroek niet.

Prof.dr. B.M.S.van Praag is is universiteitshoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam.

LANGUAGE: DUTCH

LOAD-DATE: June 2, 2003